

Prop. 118 S

(2017–2018)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Endringer i statsbudsjettet 2018 under Nærings- og fiskeridepartementet (Kongsberg Gruppen ASA – statens deltakelse i fortrinnsrettsemisjon)

*Tilråding fra Nærings- og fiskeridepartementet 28. september 2018,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Innledning og sammendrag

Kongsberg Gruppen ASA («Kongsberg Gruppen» eller «selskapet») er et børsnotert internasjonalt konsern som leverer høyteknologiske systemer og løsninger innenfor offshore, olje- og gassindustrien, handelsflåten, forsvar og romfart. Staten eier 50,001 pst. av aksjene i selskapet, og eierskapet forvaltes av Nærings- og fiskeridepartementet. Markedsverdien til selskapet var per 21. september 2018 om lag 19 mrd. kroner.

Styret i Kongsberg Gruppen annonserte 6. juli 2018 at selskapet har inngått en avtale om kjøp av Rolls-Royce plc («Rolls-Royce») sin kommersielle marine virksomhet, Rolls-Royce Commercial Marine. Partene er enige om en pris på 500 mill. britiske pund (om lag 5,4 mrd. kroner). Styret i Kongsberg Gruppen forventer at kombinasjonen av driften til forretningsområdet Kongsberg Maritime og Rolls-Royce Commercial Marine vil muliggjøre mer salg som følge av økte leveranser av integrerte pakker og tjenester samt kostnads-synergier. Transaksjonen vil styrke Kongsberg Gruppens rolle og virksomhet i den norske maritime klyngen.

Som et ledd i å finansiere oppkjøpet vil styret foreslå for selskapets aksjonærer at det gjennomføres en fortrinnsrettsemisjon¹ rettet mot samt-

lige aksjonærer på om lag 5 mrd. kroner. Selskapet planlegger også utstedelse av ett eller flere nye obligasjonslån på opptil 2 mrd. kroner.

Kongsberg Gruppen publiserte 16. august 2018 et informasjonsmemorandum som inneholder detaljer knyttet til kjøpet og den planlagte emisjonen. Kapitalforhøyelsen vil ifølge selskapet bli tatt opp til behandling på en ekstraordinær generalforsamling i fjerde kvartal 2018, hvor et vedtak krever to tredjedels flertall av de avgitte stemmer og av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen. Gjennomføring av kapitalforhøyelsen forutsetter således at staten, med en eierandel på 50,001 pst. av aksjene i selskapet, stemmer for styrets forslag.

Regjeringen mener at staten bør stemme for den foreslåtte fortrinnsrettsemisjonen i Kongsberg Gruppen og delta proratarisk i den. Kjøpet av Rolls-Royce Commercial Marine vil styrke Kongsberg Gruppens maritime virksomhet og vurderes å ville være verdiskapende for Kongsberg Grup-

¹ En emisjon er en finansieringsform som selskaper benytter for å få inn mer egenkapital. Mot innskudd, normalt i penger, utsteder selskapet nye aksjer. I en fortrinnsrettsemisjon vil eksisterende aksjeeiere ha fortrinnsrett til å tegne de nye aksjene som skal utstedes i emisjonen basert på aksjeeierens forholdsmessige eksisterende eierandel i selskapet.

pens aksjonærer over tid. Departementet har således meddelt Kongsberg Gruppen at regjeringen er positiv til at staten deltar med sin pro rata andel i den varslede fortrinnsrettsemisjonen, med forbehold om Stortingets samtykke og at emisjonsvilkårene er akseptable og markedsmessige samt at det ikke fremkommer ny vesentlig informasjon frem mot generalforsamlingen hvor det skal tas stilling til kapitalforhøyelsen.

Departementet fremmer på denne bakgrunn forslag om at Nærings- og fiskeridepartementet gis fullmakt til å delta proratarisk i en kapitalforhøyelse på om lag 5 mrd. kroner i Kongsberg Gruppen på visse vilkår, slik at statens eierandel i selskapet forblir uendret. Statens andel av emisjonen vil være om lag 2,5 mrd. kroner. Størrelsen på emisjonen og emisjonens øvrige vilkår vil bli redegjort for mer presist i prospektet som sendes aksjeeierne før generalforsamling.

2 Om Kongsberg Gruppen ASA

Virksomhet

Kongsberg Gruppen er et internasjonalt konsern som leverer høyteknologiske systemer og løsninger innenfor offshore, olje- og gassindustrien, handelsflåten, forsvar og romfart. Konsernet er organisert i tre forretningsområder: Kongsberg Defence & Aerospace, Kongsberg Maritime og Kongsberg Digital.

Segmentet Kongsberg Defence & Aerospace er en leverandør av forsvarsprodukter og systemer for kommando og kontroll, overvåking, romfart, taktisk kommunikasjon, fjernstyrte våpenstasjoner og missiler samt avanserte kompositt- og mekanikkprodukter for fly og helikopter. Selskapets produkter og systemer benyttes under vann, på havoverflaten, på land, i luften og i verdensrommet. Segmentet hadde i 2017 en omsetning på 6,3 mrd. kroner.

Kongsberg Maritime er utvikler og leverandør av integrerte fartøyskonsepter til tradisjonelle handelsfartøy og fiskefartøy så vel som offshore- og forskningsfartøyer og offshore installasjoner. Kongsberg Maritime leverer produkter og systemer for avansert havbunnskartlegging, sonarer, undervannskommunikasjon, marin robotikk og autonome undervannsenheter og undervannskameraer til blant annet forskning-, fiskeri- og forsvarsfartøy samt havbruksinstallasjoner. Segmentet har de siste årene opplevd fallende omsetning og lønnsomhet grunnet lavere global aktivitet knyttet både til olje og offshore samt skipsbyg-

ging. Segmentet hadde i 2017 en omsetning på 7,5 mrd. kroner.

Kongsberg Digital leverer programvare og digitale løsninger til kunder i maritim sektor, olje og gass, fornybar energi og kraftforsyningsbransjen. Kongsberg Digital rapporterer ikke egne finansielle tall.

Kongsberg Gruppen har også eierinteresser i enkelte andre selskaper, blant annet 49,9 pst. av aksjene i det finske forsvarskonsernet Patria Oyj. Patria er Finlands fremste leverandør av teknologiske løsninger og vedlikehold til forsvar, sikkerhet og luftfart. Patria har en internasjonal organisasjon med ca. 2 800 ansatte og eier igjen 50 pst. av aksjene i Nammo AS. Kongsberg Gruppen eier også 50 prosent av Kongsberg Satellite Services AS.

Kongsberg Gruppen har vært notert på Oslo børs siden 1993 og hadde per 21. september 2018 en markedsverdi på om lag 19 mrd. kroner. Ved utgangen av 2017 hadde Kongsberg Gruppen totalt 6 830 ansatte i mer enn 25 land. Av disse var om lag 65 pst. ansatt i Norge. Hovedkontoret er på Kongsberg. Selskapet hadde i 2017 driftsinntekter på 14,5 mrd. kroner og et årsresultat på 559 mill. kroner.

Statens mål med eierskapet

Målet med statens eierskap i Kongsberg Gruppen er å opprettholde et kunnskapsbasert og høyteknologisk industrikonsern med hovedkontorfunksjoner i Norge. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Selskapets strategi

Kongsberg Gruppen beskriver i sin årsrapport for 2017 selskapets strategi slik:

«KONGSBERG leverer verdensledende produkter og tjenester og har som mål å ivareta og øke interessentenes verdier gjennom å drive lønnsom, vekstorientert industriell utvikling i et langsiktig og internasjonalt perspektiv. Forretningsområdenes ambisjoner understøtter dette. For at KONGSBERG fortsatt skal lykkes fremover er det viktig med en god balanse mellom drift, posisjonering i markedet og nye initiativer. Våre strategiske og forretningsmessige valg er basert på verdibasert kultur med høy forretningsetisk standard og bærekraftig utvikling.»

Resultatutvikling, balanse og nøkkeltall

Tabell 2.1 Resultatregnskap for Kongsberg Gruppen, konserntall (mill. kroner)

Resultatregnskap	2017	2016	2015
Driftsinntekter	14 490	15 845	17 032
Driftskostnader	13 718	15 153	16 088
Driftsresultat	772	692	944
Resultat etter skatt	559	651	755

Tabell 2.2 Balanse

Balanse	2017	2016	2015
Anleggsmidler	9 023	8 907	5 903
Omløpsmidler	11 820	12 289	13 218
Sum eiendeler	20 843	21 196	19 121
Gjeld og forpliktelser	13 478	14 471	12 994
Egenkapital (EK)	7 365	6 725	6 127
Sum gjeld og EK	20 843	21 196	19 121

Utbytte og aksjonæravkastning

Styret har uttrykt at utbytte over tid skal utgjøre mellom 40 og 50 pst. av selskapets ordinære årsresultat etter skatt. Ved fastsettelse av størrelsen på utbyttet vil det tas hensyn til forventet fremtidig kapitalbehov. Selskapet betalte utbytte på 3,75 kroner per aksje, tilsvarende 450 mill. kroner, både i 2017 og 2018. Kongsberg Gruppen har levert en gjennomsnittlig avkastning på egenkapitalen på tolv pst. i perioden 2013–2017. Den akkumulerte avkastningen til aksjonærer knyttet til aksjekurs og utbytte har i denne perioden vært 42 pst.

3 Styrets forslag

Styrets forslag

Kongsberg Gruppen har inngått en avtale om kjøp av Rolls-Royce Commercial Marine for 500 mill. britiske pund (om lag 5,4 mrd. kroner), på gjeldfri og kontantfri basis. Styret i Kongsberg Gruppen har vurdert nivået på egenkapitalen. For å finansiere oppkjøpet vil styret fremme et forslag til generalforsamlingen i selskapet om å gjennomføre en

fortrinnsrettsemissjon på om lag 5 mrd. kroner hvor samtlige aksjonærer har mulighet for å tegne seg for nye aksjer på like vilkår. Styret mener denne nye egenkapitalen er både tilstrekkelig og nødvendig for å dekke kjøpesum, arbeidskapital og investeringer og uten å svekke Kongsberg Gruppens evne til å fortsette å drive og utvikle sin øvrige virksomhet. Emisjonen er ventet å finne sted i fjerde kvartal 2018. I tillegg planlegger styret å utstede ett eller flere obligasjonslån på opptil 2 mrd. kroner i løpet av fjerde kvartal 2018.

Styrets begrunnelse for oppkjøpet

Den maritime industrien gjennomgår betydelige endringer som følge av de senere års nedgang i markedet samtidig som det skjer en teknologisk utvikling. Styret forventer at kombinasjonen av Kongsberg Maritime og Rolls-Royce Commercial Marine vil skape verdier. Særlig er dette knyttet til teknologisk utvikling samt mulighet for å effektivisere et globalt salgs- og servicenettverk. Kongsberg Gruppen anser at det er et betydelig potensial for inntektssynergier gjennom mer salg som følge av økte leveranser av integrerte pakker og tjenester, og selskapet forventer årlige kostnads-synergier på over 500 mill. kroner gjennom infra-

strukturopptimalisering og strømlinjeforming. Rolls-Royce Commercial Marine har om lag 3 600 ansatte i 34 land, hvorav 1 600 i Norge. Den norske delen av virksomheten er hovedsakelig lokalisert på Sunnmøre. Rolls-Royce Commercial Marine hadde i 2017 en omsetning på 8,7 mrd. kroner og et årsresultat på om lag minus 579 mill. kroner. Styret forventer at transaksjonen vil styrke Kongsberg Gruppens konkurranseevne i den maritime industrien og ytterligere styrke selskapets globale tilstedeværelse, samtidig som styret også peker på at blant annet usikkerhet om videre utvikling i markedsforholdene.

Andre forhold

Kongsberg Gruppen publiserte 16. august 2018 et informasjonsmemorandum som inneholder detaljer knyttet til oppkjøpet og kapitalforhøyelsen. Kongsberg Gruppen vil utarbeide et prospekt senere i 2018, som bl.a. vil redegjøre mer presist for emisjonsbeløp og vilkår for emisjonen. Transaksjonen er godkjent av styrene i både Kongsberg Gruppen og Rolls-Royce. Gjennomføring av transaksjonen er betinget av godkjenning fra aktuelle konkurransemyndigheter.

Kongsberg Gruppen vil avholde en ekstraordinær generalforsamling med forslag om å gjennomføre en fortrinnsrettsemisjon etter at Stortinget har behandlet proposisjonen og eventuelt fattet de vedtak som er foreslått. Fortrinnsrettsemisjonen må vedtas av Kongsberg Gruppens generalforsamling med to tredjedels flertall. Den foreslåtte emisjonen kan således ikke gjennomføres om ikke staten med 50,001 pst. av aksjene stemmer for forslaget. Foreløpig tidspunkt for generalforsamlingen er angitt å være slutten av november 2018. Tegningsperiode og innbetaling er planlagt å være i desember 2018. Den delen av emisjonen som ikke er tenkt tegnet av staten er garantert² av de andre største aksjonærene og investeringsbanker, blant annet under forutsetning av at staten tegner seg for sin forholdsvis andel av emisjonen.

Rolls-Royce Commercial Marine har de siste årene opplevd betydelige reduksjoner i aktivitetsnivå som følge av utfordrende markedsforhold, særlig innenfor offshore-relatert aktivitet. En hovedprioritet for Kongsberg Gruppen etter full-

føring av transaksjonen vil derfor være å realisere synergier og skape lønnsomhet i den oppkjøpte virksomheten. Kongsberg Gruppen forventer at lønnsomhet vil oppnås som følge av de planlagte synergiene og organisatoriske tilpasninger til markedet.

4 Vurdering fra departementets rådgiver

Investeringsbanken Pareto Securities AS har på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet vurdert styrets henvendelse til departementet. Rådgiver har anbefalt for departementet at staten deltar proratarisk i emisjonen. Rådgiver har begrunnet dette med at kjøpet fremstår som industrielt riktig og verdiskapende over tid, og at styrets forslag til emisjonsbeløp virker rimelig. Rådgiver påpeker også at det er usikkerhet og risiko knyttet til både fremtidig utvikling i det maritime markedet, realisering av synergier og andre forhold som vil påvirke fremtidig verdiskaping.

5 Departementets vurderinger

I Eierskapsmeldingen, St.meld. nr. 27 (2013–2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap, fremgår det at statens mål med sitt eierskap å opprettholde et kunnskapsbasert og høyteknologisk industrikonsern med hovedkontorfunksjoner i Norge, og videre at selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

Kongsberg Gruppens kjøp av Rolls-Royce Commercial Marine vurderes å ha potensial for å skape verdier for Kongsberg Gruppens aksjonærer basert på både inntekts- og kostnadssynergier. Det er departementets vurdering at Kongsberg Gruppens kjøp av Rolls-Royce Commercial Marine fremstår som godt strategisk og forretningsmessig begrunnet. Kongsberg Gruppen planlegger en fortrinnsrettsemisjon på om lag 5 mrd. kroner for å finansiere kjøpet. Det er departementets vurdering at proratarisk deltakelse i den foreslåtte emisjonen, altså en ytterligere investering i Kongsberg Gruppen på om lag 2,5 mrd. kroner, fremstår forretningsmessig rasjont og i tråd med statens mål med eierskapet. Samtidig representerer selskapets kjøp, emisjonen og statens deltakelse i denne en ikke ubetydelig risiko, da fremtidig verdiutvikling og avkastning er usikker.

² At en fortrinnsrettsemisjon er garantert innebærer at en eller flere (vanligvis større aksjonærer og/eller investeringsbanker) på visse vilkår har forpliktet seg til å, helt eller delvis, tegne eventuelle aksjer som ikke tegnes av andre i emisjonen. Det betyr at selskapet har en sikkerhet/garanti for resultatet i emisjonen.

Departementet støtter på dette grunnlag styrets forslag om å øke Kongsberg Gruppens egenkapital for å finansiere oppkjøpet av Rolls-Royce Commercial Marine og foreslår at staten deltar i den varslede fortrinnsrettsemisjonen med statens pro rata andel, som er om lag 2,5 mrd. kroner. Staten opprettholder med det sin eierandel på 50,001 pst. i Kongsberg Gruppen. Regjeringen anser slik deltakelse som en investering egnet til å gi staten god avkastning.

samt utbytter fra selskapet vil bli utgifts- og inntektsført i de årlige budsjettene på vanlig måte. Nærings- og fiskeridepartementet forventer en markedsmessig avkastning på investeringen i Kongsberg Gruppen. Deltakelsen i kapitalforhøyelsen vil ikke påføre staten nevneverdige økte utgifter til eierforvaltning. Staten eier 50,001 pst. av aksjene i Kongsberg Gruppen. En emisjon på 5 mrd. kroner vil da innebære at staten bidrar med om lag 2,5 mrd. kroner for å opprettholde eierandelen på 50,001 pst.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Statens deltakelse i kapitalforhøyelsen i Kongsberg Gruppen foreslås bevilget på kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 96 Aksjer. Bevilgningen til emisjon på kap. 950, post 96 innebærer for staten en formuesomplussing ved trekk på statens kontantbeholdning og finansieres ved statslånemidler. Renter knyttet til finansieringen

Nærings- og fiskeridepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i statsbudsjettet 2018 under Nærings- og fiskeridepartementet (Kongsberg Gruppen ASA – statens deltakelse i fortrinnsrettsemisjon).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer i statsbudsjettet 2018 under Nærings- og fiskeridepartementet (Kongsberg Gruppen ASA – statens deltakelse i fortrinnsrettsemisjon) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

**til vedtak om endringer i statsbudsjettet 2018 under
Nærings- og fiskeridepartementet (Kongsberg Gruppen ASA –
statens deltakelse i fortrinnsrettsemisjon)**

I

I statsbudsjettet for 2018 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Kroner
950	Forvaltning av statlig eierskap	
	96 Aksjer, bevilges med	2 502 500 000

II

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet kan overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 96 Aksjer, som følge av mindre endringer i endelig fastsatt emisjonsbeløp.

=====

